

Inleiding

De laatste alinea van artikel 8, §2 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (zoals ingevoerd bij de wet van 8 januari 2012 die betrekking heeft op de wijzigingen van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en die de Europese richtlijn van 13 juli 2009 (Richtlijn 2009/72/EG) omzet, brengt voor de transmissienetbeheerder, in zijn hoedanigheid als belangrijke marktfacilitator, de verplichting met zich om *“nalevingsregels op te stellen met de genomen maatregelen die ertoe strekken ook discriminerend gedrag uit te sluiten en er zorg voor te dragen dat er adequaat toezicht wordt gehouden op de toepassing ervan. Deze regels bevatten de specifieke verplichtingen die aan het personeel worden opgelegd ter verwezenlijking van die doelstellingen. Een persoon die verantwoordelijk is voor de opvolging van de nalevingsregels bij de netbeheerder stelt jaarlijks voor de commissie een verslag op met daarin de beschrijving van de genomen maatregelen. Dit verslag wordt door de netbeheerder gepubliceerd.”*

Het verbintenisprogramma van Elia werd op 21 december 2007 goedgekeurd door het Corporate Governance Comité van de Raad van Bestuur van Elia System Operator en bij uitbreiding op het niveau van de volledige economische entiteit Elia.

De algemene verbintenis van niet-discriminatie, zoals bedoeld in de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en in de Europese Richtlijn van 13 juli 2009, omvat verschillende principes:

- het principe van vertrouwelijkheid;
- het principe van transparantie;
- en het principe van niet-discriminatie.

Deze nota “verslag van de Compliance Officer 2019” beschrijft de ontwikkelingen in de loop van 2019.

1. Vertrouwelijkheid

Elia respecteert de confidentialiteitsverplichtingen die haar door de wet worden opgelegd. Ook gedurende 2019 werd toegekeken op de correcte implementatie en toepassing, en werden een aantal acties ontwikkeld om dit nog te versterken.

Een belangrijk terugkerend onderdeel in het handhaven van de confidentialiteit van kritische data, is het **verder uitbouwen van de robuustheid en de beveiliging en bescherming van onze IT- en netwerksystemen**. Een aantal concrete maatregelen uit 2019 in dit domein:

- Maandelijks is er uitvoering van een externe scan van Elia’s externe perimeter (Elia’s publieke IP-adressen) teneinde de eventuele kwetsbaarheden van de internetapplicaties m.b.t. mogelijke cyber-risico’s te evalueren.
- In 2019 was er een externe maturiteits-assessment m.b.t. IT-risico’s en de maturiteit van de organisatie inzake IT Security. Het IT Departement implementeert een aantal verbetermaatregelen.

In een ruimere context werden volgende **security maatregelen uitgewerkt om de Elia assets, sites en posten**, waar ook confidentiële informatie aanwezig is, **verder fysisch te beveiligen**:

- In het kader van de roll out van de nieuwe beveiligingspolitiek voor alle Elia hoogspanningsposten genoten de eerste kritieke en strategische infrastructuren een volledige implementatie van hun specifiek beveiligingsconcept. Hierdoor beschikken zij over de nodige security maatregelen inzake de ontmoediging, vertraging en detectie met betrekking tot daden van opzettelijke en strafbare aard.

- In conformiteit met de wetgeving inzake Kritieke Infrastructuur (EPCIP-directive) voerde de bevoegde overheidsdienst, in samenwerking met de interne stakeholders, inspecties uit in diverse Kritieke Infrastructuren. Dit met een bijzonder focus op de inhoud van het, door Elia opgestelde, BeveiligingsPlan van de Exploitant (BPE) en de efficiëntie van de toegepaste securitymaatregelen.
- Op specifieke vraag van de bevoegde overheidsdienst stelde Elia in afstemming met ENGIE een gemeenschappelijk Beveiligingsplan van de Exploitant op voor de Kritieke Infrastructuur gekoppeld aan de kerncentrale Doel. Dit beveiligingsplan werd in 2019 officieel overgemaakt aan het FANC.
- Conform met het corporate risk framework van Elia voerde het security departement een integrale security risico-inventarisatie & -analyse uit. Dit teneinde een inzicht te verkrijgen inzake de potentiële risico's en mitigerende maatregelen met betrekking tot het Elia personeel, kritieke assets en de onderneming in zijn geheel.
- Teneinde te beschikken over een diepgaande analyse alsook een strategische benadering met betrekking tot Insider Threat werd in 2019 een samenwerkingsakkoord afgesloten met de experten ter zake van de Universiteit Antwerpen. Het kader en modus operandi werden vastgelegd en zullen in 2020 verder uitgewerkt worden.
- De implementatie van een nieuwe 'early warning' tool en de hieraan gekoppelde Security noodprocedure, dient Elia in staat te stellen om bij een Security dreiging of incident onmiddellijk alle betrokken personeelsleden in te lichten en te voorzien van de nodige instructies.
- Na afstemming en goedkeuring door alle betrokken stakeholders werden de nodige technische en organisatorische maatregelen geïmplementeerd om een pilootproject op te starten teneinde de aanwezige security camerasystemen eveneens te gebruiken voor operationele doeleinden. Concreet betreft dit de mogelijkheid voor de Elia Controle Centra om beelden te bekijken naar aanleiding van specifieke operationele incidenten.

2. Transparantie

2.1. Rapporterings- en transparantie-activiteiten

Elia blijft erop toezien dat **al onze rapporterings- en transparantieactiviteiten in overeenstemming zijn met de toepasselijke wetgeving**. In het kader van de implementatie van de netwerkcodes van de Europese Commissie zorgt Elia ook voor de correcte implementatie van de nieuwe transparantieverplichtingen. We bereiden die implementatie voor in samenwerking en interactie met de CREG met het doel om ze een status te geven en een dialoog mogelijk te maken over de interpretatie en in voorkomend geval over vertragingen of afwijkingen van de verwezenlijking van de implementatie.

De inspanningen die Elia levert op het vlak van transparantie zijn nog steeds het resultaat van tal van ontwikkelingen die zich op verschillende niveaus hebben voorgedaan. In dit deel komen 4 ontwikkelingen aan bod die een impact hebben gehad op de prioriteiten die Elia op het vlak van transparantie in de loop van 2019 heeft vooropgesteld. Die ontwikkelingen zijn: 1) het toenemend belang van de medewerking aan Europese initiatieven; 2) het gevolg dat wordt gegeven aan verzoeken van de regulator; 3) de interne aanpassingen die werden doorgevoerd zodat de organisatie de kwaliteit en de beschikbaarheid van de gegevens kan verbeteren; en 4) continue waakzaamheid om te reageren op elke feedback die we krijgen van onze stakeholders over de transparantie.

2.1.1. Samenwerking verlenen aan Europese initiatieven

Gedurende 2019 heeft Elia de samenwerking met ENTSO-E voortgezet op het vlak van uiteenlopende transparantietopics. ELIA is actief lid van de werkgroepen inzake transparantie die binnen de vereniging van TNB's worden georganiseerd en we bevestigen de intentie om die trend in de toekomst aan te houden. Elia streeft naar de algemene verbetering van de transparantie binnen het 'CWE FB- en CWE REMIT-taskforce'-initiatief.

ENTSO-E heeft ook zijn kwaliteits- en waarschijnlijkheidscontroles uit 2019 voortgezet met betrekking tot de gegevens aangeleverd door de verschillende dataproviders om de kwaliteit van de informatie die ze aan het Europese Transparantieplatform bezorgen te verbeteren. Wanneer er fouten (of problemen) worden

gedetecteerd, meldt ENTSO-E dat aan de partij die de informatie heeft bezorgd, zodat die dat verder kan opvolgen en proactief een oplossing kan uitwerken. De interface met het Transparantieplatform wordt ook herzien om de gebruiksvriendelijkheid te verhogen (werkzaamheden lopende).

Elia boekt ook vooruitgang, in antwoord op de aanbevelingen van het ACER, met de implementatie van de rapportering voor nieuwe gegevens die vereist zijn door de EBGL en SOGL op het ENTSO-E-transparantieplatform. We hebben de besprekingen binnen de ENTSO-E-werkgroepen met betrekking tot de implementatie van de CACM ACER-datalijst voortgezet.

De vooruitgang van de nieuwe publicaties na de implementatie van artikel 12 van de EBGL heeft wat vertraging opgelopen, met name door de complexiteit van bepaalde elementen in de vereisten die ACER aan ENTSO-E en zijn leden heeft doorgegeven en die bijkomende informatie vereisen gezien de uiteenlopende standpunten van de verschillende TNB's en de deskundigen.

We hebben evenwel in overleg met de CREG een toegang tot de gegevens verzekerd in naleving van artikel 12 van de EBGL via de website van Elia, op de pagina waar data kunnen worden gedownload, in het gedeelte 'Balancing'. De nieuwe publicaties werden begin februari 2020 voltooid met terugwerkende kracht tot 18 december 2019.

Diezelfde publicaties zullen tegen eind juni 2020 op het transparantieplatform van ENTSO-E ter beschikking worden gesteld van de marktspelers.

Voor de SOGL zijn we in overeenstemming voor de domeinen die al beschikbaar zijn via het transparantieplatform. De overige datalijsten van de andere netwerkcodes zullen volgen in de loop van de komende jaren. De verschillende diensten van Elia die hierbij betrokken zijn, zorgen geregeld voor de transparantie en de uitvoering van de algemene publicatievereisten binnen de verschillende netwerkcodes en rapporteren daarover ook formeel aan de CREG indien de regelgeving dat vereist.

Multiple NEMO Arrangements (MNA) in Centraal-West-Europa (CWE):

Op 2 juli 2019 vond de succesvolle go-live van de Multiple NEMO Arrangements (MNA) in de Centraal-West-Europese (CWE) biedzones plaats. Die go-live is het resultaat van een samenwerking van 18 partijen (9 TNB's, 3 NEMO's en 6 derde partijen) gedurende 2 jaar werk met meer dan 8 maanden uitgebreide tests. CWE is de eerste Europese regio die het MNA-raamwerk implementeert volgens het CACM en zo de concurrentie op de Europese kernmarkten bevordert en het doel van een volledig geïntegreerde Europese energiemarkt ondersteunt.

Door de introductie van MNA is de 'Single Day Ahead Coupling' (d.i. de geïntegreerde koppeling voor de day-aheadmarkt in heel Europa) toegankelijk voor meer dan één NEMO (benoemde elektriciteitsmarktbeheerder) per biedzone. De orderboeken van alle NEMO's worden bijgevolg doorgestuurd naar het gecentraliseerde marktkoppelingsalgoritme van de 'Single Day Ahead Coupling'.

Voor marktpartijen verandert er in een normale situatie niets, behalve dat ze nu vrij hun NEMO voor de toegang tot de day-aheadkoppeling vanuit België kunnen kiezen. Ze kunnen nu hun keuze maken op basis van de kosten en toegangsprijs, de API-mogelijkheden, de gebruikersinterfaces en/of de gegevens en statistieken die de NEMO aanbiedt.

Om ook neutraal te zijn ten opzichte van EPEX Spot en EMCO, de Belgische NEMO's, heeft Elia op zijn Grid Data-pagina's een koppeling voorzien naar de nieuwe tabel met 'Day-aheadreferentieprijzen van de Belgische biedzone': <https://www.elia.be/nl/grid-data/transmissie/day-ahead-referentieprijzen>. Die nieuwe referentieprijzen zijn gelijk aan de Belgische eenvormige day-aheadkoppelprijs en is identiek aan de day-aheadprijzen van de 2 Belgische NEMO's, tenzij bij ontkoppeling. De Belgische volumes van EPEX Spot en EMCO zijn beschikbaar op de websites van de NEMO's. Behalve voor die nieuwe 'day-aheadreferentieprijzen van de Belgische biedzone' brengt MNA geen bijkomende veranderingen met zich mee voor gepubliceerde gegevens op elia.be of het transparantieplatform.

Nemo Link

Zoals voorzien in de planning van het NEMO LINK-project met betrekking tot de ingebruikname van een kabel van de Belgische biedzone naar de biedzone van het Verenigd Koninkrijk werden alle transparantieverplichtingen in het kader van het productaanbod en van het beheer van die nieuwe infrastructuur sinds de go-live geïmplementeerd. Op 22 oktober 2019 konden NEMO LINK en Elia met genoegen aan de marktspelers aankondigen dat de veilingen van de intradaycapaciteit van start zouden gaan op 14 november 2019. Dankzij die nieuwe veiling kunnen de marktspelers hun fysieke posities bijna in real time optimaliseren (zie https://www.elia.be/nl/nieuws/persberichten/2019/10/20191022_nemo-link-and-elia-announce-intraday-capacity-auction-go-live-date).

2.1.2. Opvolgen van verzoeken van de regulator

Gedurende heel 2019 zette Elia geregeld de constructieve dialoog voort met de CREG om van gedachten te wisselen over potentiële verbeteringen wat betreft de publicatie van gegevens. Die besprekingen hebben onder meer concreet geleid tot het uitwerken van een nieuwe tarifaire incentive om de voortdurende verbetering van de kwaliteit van de gegevens aan te moedigen in de vorm van Beslissing (B)658E/55 van 25 april 2019 die van kracht is van 1 januari 2020 tot 31 december 2023.

In 2019 waren de verschillende uitwisselingen vooral gericht op het bepalen van de nodige elementen voor een verduidelijking tussen de CREG en Elia voor de inwerkingtreding van de incentive. Na die uitwisselingen werden allerlei documenten opgesteld, die voortaan voor de CREG en Elia beschikbaar zijn op Filebox¹. Samen met de CREG werden meerdere aanvullende documenten uitgewerkt voor de goede implementatie en opvolging van de incentive zoals bepaald in de vermelde beslissing:

- praktische modaliteiten;
- de scope van data-items ('datacartografie' genaamd);
- validiteits-testen.

Het projectteam dat in 2018 werd opgericht (zie 'Verslag van de Compliance Officer 2018') heeft in 2019 het hele jaar verder gewerkt en zal een deel van 2020 parallel blijven werken met het team dat verantwoordelijk is voor de operationalisering van alle implementaties die voortvloeien uit het project.

Het projectteam is erin geslaagd alle data-items voor de incentive aan te leveren via een nieuwe SFTP-server voor de datum van inwerkingtreding van de incentive. Er werd inderdaad in aanvulling op Filebox een SFTP-server gecreëerd waar enerzijds de data-items kunnen worden gezet die Elia als dataprovider naar het ENTSO-E-transparantieplatform stuurt en anderzijds de gegevensrapporten die voordien via Filebox werden verstuurd.

In 2019 werden al enkele rapporten geautomatiseerd en op de SFTP opgeladen. Het ambitieuze doel is om in de loop van 2020 alle rapporten te automatiseren. Er moet worden opgemerkt dat die automatisering wordt voorafgegaan door een lange definitiefase en constructieve uitwisselingen met de CREG die we in 2020 voortzetten.

De beschikbaarheidsanalyse van historische gegevens heeft geleid tot heel wat herpublicaties door Elia maar ook door andere dataproviders zoals JAO, RTE en Tennet. De door Elia geïmplementeerde controles werden positief onthaald door die laatsten, aangezien we nu de incoherenties en onbeschikbaarheden van gegevens veel sneller kunnen rechtzetten.

Elia werd ook meermaals gefeliciteerd door ENTSO-E voor de beschikbaarheid en de volledigheid van de gegevens in 2019.

2.1.3. Interne aanpassingen zodat Elia de gegevenskwaliteit en -beschikbaarheid kan verbeteren

Zoals reeds voor 2018 werd gerapporteerd, blijft ELIA voortdurend sleutelen aan de interne organisatie en processen om de kwaliteit van de transparantiegegevens te waarborgen en om de door hen gepubliceerde gegevens met de hoogst mogelijke betrouwbaarheid ter beschikking te stellen aan alle stakeholders. De nieuwe rollen, zoals die van de Data Stewards, hebben in 2019 heel het jaar hun waarde bewezen.

De verantwoordelijke Data Stewards staan, samen met een intern netwerk van medewerkers die een impact hebben op de betrouwbaarheid en de kwaliteit van de publicaties van transparantiegegevens, in voor datakwaliteitsverbeteringsmaatregelen. Er werd ook een methodologie om de kwaliteit voortdurend te verbeteren uitgewerkt. We verwachten dat die maatregelen de maturiteit voortdurend zullen doen toenemen en de kwaliteit van de gegevens tijdens de komende jaren stelselmatig zullen doen verbeteren.

2.1.4. Continue waakzaamheid om te reageren op elke feedback die we krijgen van onze stakeholders

Transparantie is een belangrijke topic voor Elia. Daarom zetten we de beste middelen in om de transparantie te verbeteren en geven we gevolg aan de feedback met betrekking tot alle problemen die worden

---

¹ Gemeenschappelijk elektronisch platform van Elia en de CREG voor de regelmatige uitwisseling van documenten en gegevens.

gedetecteerd. Het uitwisselen van informatie en het delen van expertise met de regulator, de gebruikers en alle stakeholders is cruciaal in dit verband en helpt ons om onze transparantieprocessen te verbeteren.

We kunnen aan die doelstelling bijvoorbeeld het enorme werk koppelen dat werd geïnvesteerd in de upgrade van onze website, elia.be, die live ging in september 2019. Een zeer groot deel van het personeel heeft toen gewerkt aan de reorganisatie van de 'Grid Data'-pagina's. Die reorganisatie was in eerste instantie gericht op het verbeteren van de navigatie-ervaring, de visuele ervaring voor gebruikers, waarbij ook een uitleg voorzien werd zodat de marktspelers de gegevens correct kunnen interpreteren.

De komende jaren willen we de gegevens periodiek herzien en zullen we ons nog sterker richten op het verbeteren van de technieken waarmee de gegevens achter de grafieken ter beschikking worden gesteld.

De 'Grid Data'-pagina's werden niet alleen gereorganiseerd, ze werden ook verrijkt met nieuwe gegevens zoals:

- de onevenwichtsprijs per 1 minuut: <https://www.elia.be/nl/grid-data/balancing/onevenwichtsprijzen-1-min>;
- de stormwaarschuwing 'Storm alert notification': <https://www.elia.be/nl/grid-data/productie/windenergieproductie>.

2.2. Stakeholders-uitwisselingsmomenten

Op 22 november organiseerde Elia naar jaarlijkse gewoonte **de Stakeholders' Day**. Voor de meer dan 150 gasten uit de Belgische energiesector was een gevarieerd programma uitgewerkt onder het centrale thema 'Accelerating the Energy Transition'. De Belgische klimaatexpert Jean-Pascal van Ypersele (UCLouvain) en de Amerikaanse milieuactivist Paul Hawken gaven een inspirerende speech over klimaatverandering en CO2 reductie. Voorts kwamen talrijke topics aan bod over zowel het Belgische als het Europese elektriciteitssysteem.

Het team Customer Relations van Elia organiseerde ook dit jaar een **workshop voor de distributienetbeheerders en netgebruikers**. De ontmoeting vond plaats op 21 juni in het conversiestation van Lixhe. De deelnemers werden in de voormiddag geïnformeerd over recente ontwikkelingen in onze activiteiten. In de namiddag kregen ze meer uitleg over het interconnector project met Duitsland (ALEGrO project) en bezochten ze het station dat volop in aanbouw is. Met bijna 80 deelnemers was ook deze editie een succes.

Op donderdagavond 12 december organiseerde Elia Group haar eerste **European Stakeholders' Day** in Brussel. Het evenement had tot doel de belanghebbenden in het Europese energielandchap bijeen te brengen om de opportuniteiten en uitdagingen van de energietransitie te bespreken. We maakten van de gelegenheid gebruik om onze nieuwe groepsstudie te presenteren: "Future-proofing the EU Energy System towards 2030". We telden ongeveer 125 aanwezigen, en we kregen veel positieve feedback van de deelnemers over het concept.

2.3. Implementatie van de Europese netcodes in de Belgische context

Elia heeft in 2019 de werkzaamheden voltooid die binnen de Users' Group werden ondernomen om een aanbeveling op te stellen voor de wijziging van het federaal technisch reglement om te voldoen aan de vereisten van de Europese netcodes.

3. Non-discriminatie

Elia bevestigt dat het **permanent toeziet op de naleving van het beginsel van non-discriminatie**, overeenkomstig artikel 8 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt. Het beginsel van non-discriminatie is trouwens een voortdurend aandachtspunt en beoordelingscriterium bij de uitvoering van interne audits.

Ook in 2019 heeft Elia op systematische wijze **publieke consultaties georganiseerd** over nieuwe contractuele documenten (en de wijzigingen hiertoe), de belangrijkste principes voor het tariefdossier 20-23 of de invoering van een nieuw marktmechanisme (CRM) waarbij Elia het advies van de marktspelers vraagt.

Daarnaast vindt Elia het belangrijk om de Belgische marktpartijen te informeren over de publieke consultaties die ENTSO-E lanceert en die een invloed (kunnen) hebben op de situatie in België. Dit stelt hen in de mogelijkheid om ook op Europees niveau te reageren en hun bezorgdheden en/of bemerkingen te uiten.

Hieronder vindt u de link naar het overzicht van de verschillende **publieke consultaties die in 2019 werden georganiseerd door Elia** waarbij de marktactoren op een niet-discriminerende manier werden geïnformeerd en geconsulteerd:

<https://www.elia.be/nl/publieke-consultaties>

4. Klachten

In 2019 zijn er geen klachten m.b.t. discriminatie, niet-transparantie en niet-confidentiële behandeling van netgebruikers en marktactoren ingediend.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Erik De Schrijver', written in a cursive style.

Erik De Schrijver

Compliance Officer Elia